

poučnega gradiva, katero priobčujejo *Iv. Lapajne, Franjo Podborški, Jožef Žičkar, Gašper Križnik, Lipe Vrbovski, Mih. Opeka, Janko Leban, Podgoričan, Jožef Rozman, † Jož. Freuensfeld, Simon Cvahte, Simon Rutar, Anton Medved, Janko Kersnik, Janez Bilec, J. V. in dr. Ivan Križanič*. »Koledar« je okrašen z mnogimi lepimi slikami; oblika mu je nekoliko večja od prejšnje. — »Družba sv. Mohorja« šteje letos 65.952 udov, za 8554 več nego lani Dohodkov je imela od dné 1. avgusta 1893. leta do dné 1. avgusta 1894. leta 74.779 glđ. 28 kr., troškov pa 74.760 glđ. 98 kr., glavnica je znašala do dné 1. avgusta 1894. leta 25525 glđ. 55 kr. in je na obresti zavarovana v družbinih hišah in v tiskarni. — Za prihodnje leto se pripravljajo te-le knjige: 1. »Zgodbe sv. pisma«. Slovencem priredil in razložil *dr. Frančišek Lampe*. II. snopič; 2. »Sveti Jožef«. Spisal stolni kanonik *dr. Jožef Pajek* v Mariboru; 3. »Učna živinoreja«. Slovenskim gospodarjem v pouk spisal *Franjo Dular*, okrožni živinozdravnik. II. knjiga: »O pasmah in umni reji domače živine«; 4. »Naše škodljive rastline v podobi in besedi«. Opisal profesor *Martin Čilenšek*. IV. snopič; 5. »Pod lipom«. S prilogo: Otročje pesmi s podobami. Mladini v pouk in zabavo spisal profesor *Jožef Stritar* (s 30 izvirnimi slikami); 6. »Koledar družbe sv. Mohorja za prestopno leto 1896.« — Odbor razpisuje tudi za leto 1895. darilo 250 glđ. za šest krajših izvirnih povestic, vsaki po 35 glđ., ki obseza vsaj pol tiskane pole, in darilo 140 glđ. za štiri poučne spise razne vsebine, vsakemu po 35 glđ. v obsegu pol tiskane pole. Za poučne spise naj si gg. pisatelji izbirajo kolikor moči nove, a dejanski porabne predmete. Kakšnih spisov še ni objavila družba, pozvedeti je iz sestavka v »Slov. Večernicah« leta 1892.: »Štiridesetletno kuževno delovanje društva in družbe sv. Mohorja«. Rokopisi naj se pošljejo družbinemu tajniku do dne 1. maja 1895. leta brez podpisanega imena, ki se zapiše na poseben zapečaten listič.

Marjetica. Idila. Spisal *Anton Koder*. Drugi natis. V Ljubljani, 1894. Založil in prodaja Anton Turk, knjigovez. 246 strani. Cena 1 krona. — Prva izdaja te povesti je izšla, kakor znano, leta 1877., in tedanji Stritarjev »Zvon« je priobčil o Kodrovem delu kaj ugodno oceno. In res je v njem naslikano vse naše narodno življenje; takó da bi dobil slikar v »Marjetici« dovolj tvarine za obširno delo: naš narod v besedi in sliki. Da je pri nas knjiga pripovedne vsebine čakala drugi natisek, tega ne doživimo vsak dan; lahko torej rečemo, da se je priljubila občinstvu, in to ji je izvestno najboljšje priporočilo.

Izvestja »Muzejskega društva za Kranjsko« prinašajo v svojem 5. sešitku konec *Rutarjeve* razprave o grobišči pri Sv. Luciji blizu Tolmina, nató nadaljevanje registov (iz 9. stoletja) k domači zgodovini, katere priobčuje *dr. Fr. Kos*, »Še jedno (latinsko) poročilo o zmagi pri Sisku leta 1593.«, priobčil *Janko Barle*, »Črtice o kapucinskih samostanih štajerske provincije«, spisal *A. Koblar*, in naposled med »Malimi zapiski« celo kopo jako zanimljivih beležek, tako o prazgodovinskih najdbah na Kranjskem leta 1894. (*S. R.*), o nekdanjem rogu na ljubljanskem Gradu (*J. Vrhovec*), o vojskinih ogledih ljubljanskih (*J. Vrhovec*), donesek k zgodovini zvonov na Kranjskem (*M. S.*), poročilce o tiskarni Tomaža Hrena (*J. Vrhovec*), o Francozih v Smledniku (*V. L.*), o ljudskih spominih na Turke (*M. S.*) in zahvala Tomaža Hrena za poslano mu vino. Na platnicah so zabeleženi darovi deželnemu muzeju leta 1894.

Domoznanstvo v ljudski šoli. Metodično navodilo. Spisal *Jakob Dimnik*, učitelj na II. mestni šoli v Ljubljani. Cena 50 kr. Založilo in izdalo »Slovensko učiteljsko društvo« v Ljubljani. — Kakor pravi g. pisatelj v uvodu, ima knjiga namen slovensko učiteljstvo poučiti, kako naj se vrši opazovanje otrokovega obličja. Pokazati hoče približno pot domoznanskega pouka, ki je propisan po učnem črteži avstrijskih ljudskih

šol za tretje, oduosno četrto šolsko leto. Temu namenu tudi ustreza knjižica in je dobro došla učiteljstvu za pripravljanje pri početnem zemljepisnem pouku. V dodatku pa najdeš tudi marsikaj migljajev iz matematiškega zemljepisa za zadnja šolska leta. Knjižica obseza ta-le poglavja: Obzor; strani neba; solnce, vir svetlobe in toplote; hiša očetova; domačija; bivališče; rojstveni kraj; pot v šolo; šolska soba; šolsko poslopje; šolsko obližje; bivališče; zgodovina bivališča; ponavljanje in dopolnitev tvarine o bivališču; zemljepisni temeljni pojmi; okraj; prebivalci okraja; s čim se pečajo? uprava, dežela; prosveta domovine; najvažnejši temeljni pojmi iz zvezdoznanskega zemljepisa. — Ne moremo pa se sprijazniti z načinom, kako g. pisatelj razlaga (na str. 8. in 9.) strani neba ali zavedanje. Takšno razlaganje je že zastarelo, ker otežuje zavedanje na zemljevidu. Učenci imajo samo dvakrat na leto priliko natančno opazovati vzhodno točko, in sicer dne 21. sušca in dne 23. kimovca. Po 21. sušci pa se solnčni vzhod navidezno premika proti severu, in dne 21. rženega cveta vzhaja solnce v naših krajih 35° proti severu od vzhodne točke. Potem se solnce zopet premika nazaj proti vzhodu in dne 23. kimovca vzhaja v vzhodni točki. Jeseni se premika solnce proti jugu in dne 21. grudna vzhaja v naših krajih 35° proti jugu od vzhodne točke. Ta zastareli način zavedanja se ne ujema z zavedanjem na zemljevidih. Tudi ne bi učenci vedeli, kaj ar risajo načrt šolske sobe (str. 13. in 14.), zakaj je na desni strani table vzhod, na levi zapad i. t. d. Zemljeviden obrisek n. pr. ljubljanskega okraja bi še povečal vrednost knjižici, ker bi bil zajedno vzor za druge šolske okraje. Sicer pa priporočamo knjižico, s katero je g. pisatelj pomnožil naše itak oskromno pedagoško slovstvo.

n.

Ilustrovani narodni koledar za navadno leto 1895. Uredil in izdal *Dragotin Hribar* v Celji. Cena elegantno vezanemu izvodu 1 glđ., broširanemu 70 kr. — To je že sedmi letnik tega prelepega koledarja, bogato okrašenega z ilustracijami. V zabavnem delu čitamo životopise dvornega svetovalca Fr. Šukljeta, dr. Jos. viteza Zhismana in dr. Fr. Račkega (vsi trije imajo tudi podobo), tri pesniške prevode *Alkerčeve* iz ruščine, črtico o Rajhenburgu (s podobo), potopisno črtico o Vezuvu, spisal prof. *dr. A. Medved*, razpravo o selitvi Slovanov proti jugu, spisal *S. Rutar* (nadaljevanje iz dveh prejšnjih letnikov), spis o Skenderbegu, priobčil *Igo Kaš*, naposled pa nekaj kulturnih črtic o Slovencih. V teh črticah pač ne umejemo dobro odstavka na str. 152.: »Za glasbeno slovstvo, pa tudi za nižjo glabeno izobrazbenost glasbenega ukusa pa skrbi zlasti »Glasbena Matica« v Ljubljani«. Vsa čast »Slov. pevskemu društvu« na Ptuji, katero po besedah koledarjevih med vsemi pevskimi društvi »zavzema gotovo prvo mesto«, menimo pa, da je naša »Glasbena Matica« venderle nekaj drugega, da je baš »Glasbena Marica« bodisi kot šola bodisi kot pevsko društvo taka, da smemo biti ponosni nanjo. Čemu torej pisati, da skrbi tudi za nižjo izobrazbenost (recte izobrazbo) glasbenega ukusa! — »Koledar« obseza mimo naštetih podob še lepo izdelane slike Krškega, trga v Mozirji, Ljubnega in Mohorjeve hiše v Celovci.

Levstikovi zbrani spisi. Kakor se nam poroča, šel je peti (poslednji) zvezek Levstikovih zbranih spisov že v tisek, in tako je upati, da ga prejmemo okolo Božiča.

Teoretično praktična pevška šola. Spisal *Anton Foerster*. Četrty natis. Tiskal in založil R. Milic. — Če delo, sosebno šola, učaka že četrty natisek, tedaj je upravičeno, da občinstvo takisto rado seže po njem, kakor po prejšnjih izdajah, ker vé, da je delo vredno, dobro in da ustreza razmerju. »Ljubljanski Zvon« je itak ob svojem času nadržneje razložil vrline te pevške šole g. Foersterja, kateri je kot ravnatelj orgljarske šole v vedni dotiki z glasbeniki in pevci na kmetih ter zato dobro pozna potrebe pevskih učiteljev. Prav tem je ustvaril vzorno delo, ki v majhnem obsegu podaja prav mnogo. Koliko je pisatelj izpremenil prejšnje izdaje, ne moremo odločiti, ker starejših